

PK-Suhdannebarometri

Marraskuu 2008

Elinkeinoelämän keskusliitto

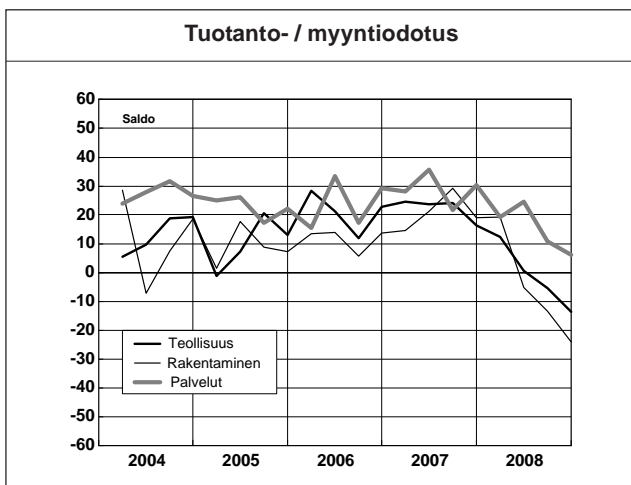
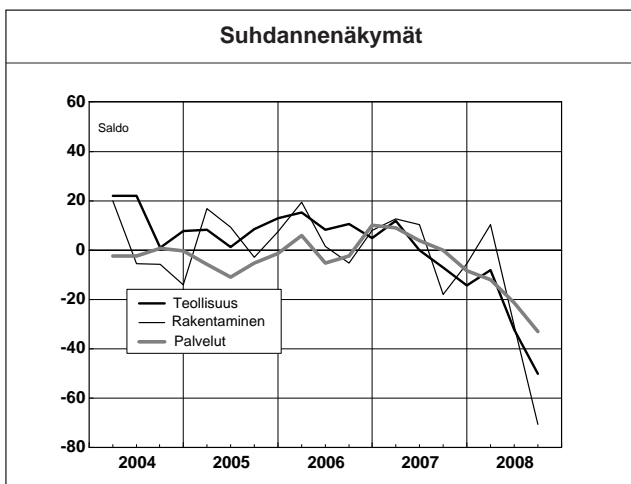
PK-Suhdannebarometri

Marraskuu 2008

PK-yritysten suhdanteet

- Suhdanteet heikentyneet nopeasti kaikilla toimialoilla - tämänhetkinen tilanne jo normaalia huonompi
- Odotukset lähikuukausille varsin synkät erityisesti rakentamisessa ja osin myös teollisuudessa

- Kustannuspaineet lieventyvät, mutta hintakehitys heikkenee nopeasti
- Ammattityövoimapula on hellittämässä, mutta PK-yrityksillä se on silti suuria vaikeampaa

Pienet ja keskisuuret yritykset kuvaavat suhdanteidensa heikentyneet selvästi viimeisen kolmen kuukauden aikana. Erityisesti teollisuudessa ja rakentamisessa suhdannekäänte on ollut äkillinen. EK:n lokakuussa tekemään PK-Suhdannebarometriin vastanneet yritykset kuvasivat tämänhetkistä tilannettaan jo normaalia heikommaksi kaikilla päätoimialoilla.

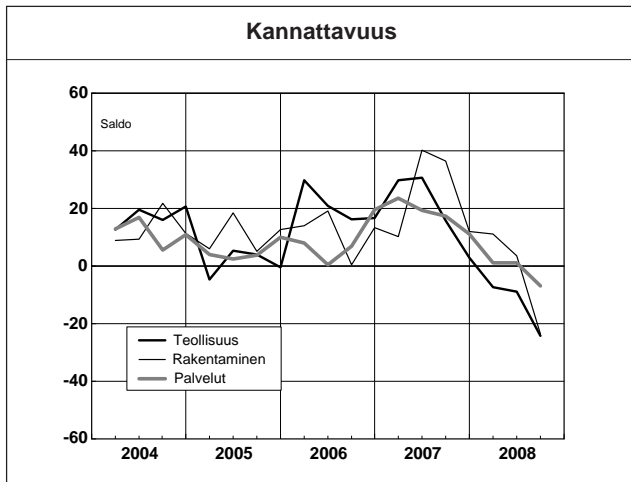
Samoin odotukset lähitulevaisuuteen ovat heikentyneet voimakkaasti. Tulevina kuukausina suhdannetilanteen ennustetaan heikkenevän nopeasti ennen kaikkea rakentamisessa ja teollisuudessa.

PK-teollisuusyritysten suhdannenäkymiä mittaava saldoluku oli uusimmassa tiedustelussa -50. Pienten ja keskisuurten rakennusyritysten suhdannenäkymät heikkenivät tasolle -71. Palvelualoilla saldoluku on -33. Teollisuudessa PK-yritysten suhdanneodotukset ovat hieman heikommät kuin suurilla yrityksillä. Muilla toimialoilla eroa yrityskokoluokkien välillä ei juuri ole.

Teollisuudessa ja rakentamisessa tuotannon määrä kääntyi laskuun alkusyksyllä. Myös palveluissa myynnin kasvu hidastui. Lähikuukausina teollisuuden ja rakentamisen tuotannon arvioidaan vähenevän, ja palveluissakin kasvu jää jo hyvin vähäiseksi.

Henkilöstön kasvu on tahtunut loivaksi laskuksi sekä teollisuudessa että rakentamisessa. Myös palveluyritysten henkilöstön kasvu pysähtyi. Lähikuukausina heikko kehitys jatkuu teollisuudessa ja rakentamisessa - palveluissa henkilöstö pysyisi melkein nykytasollaan.

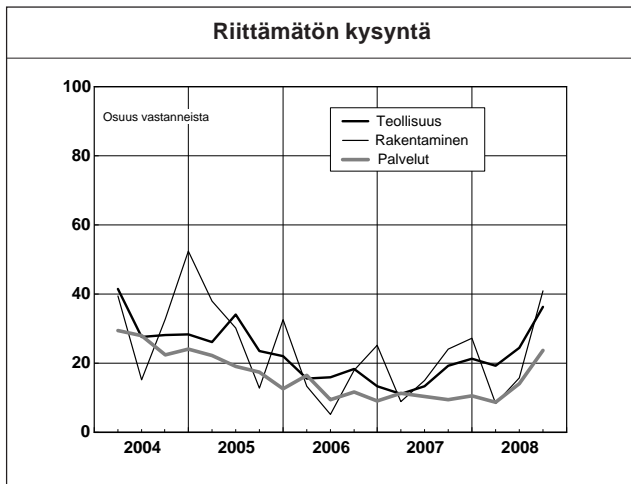
Myyntihinnat ovat jatkaneet vielä nousua rakentamista lukuun ottamatta. Loppuvuonna hintakehityksen odotetaan heikkenevän kaikilla toimialoilla.

Kustannukset ovat olleet selvässä nousussa, mutta loppuvuodelle ennustetaan kustannuspaineiden selvää vähenemistä.

Kannattavuus on huonontunut kuluvana vuonna jonkin verran sekä teollisuuden että rakentamisen PK-yrityksissä. Myös palvelualoilla kannattavuus kääntyi alkusyksyllä aavistuksen heikompaan.

Kapasiteetin käyttöaste on alentunut nopeasti. Lokakuun tiedustelussa enää 61 prosenttia PK-teollisuusyrityksistä kävi täydellä kapasiteetilla, ja kahdeksalla prosentilla vastaajista oli vielä kapasiteettipulaa. Myös rakentamisessa kapasiteetin käyttöasteen heikentyminen on ollut nopeaa.

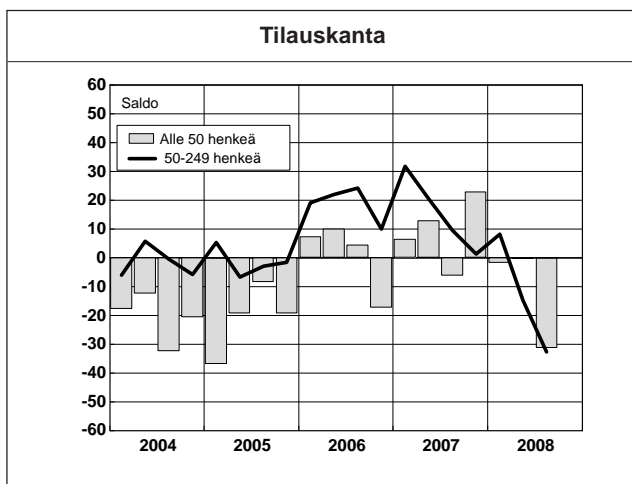
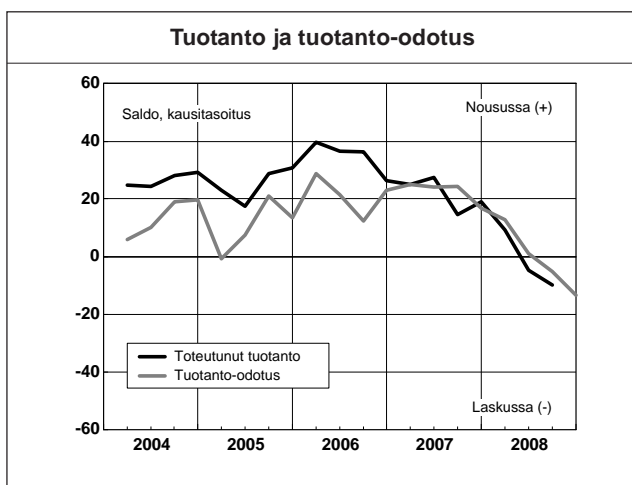
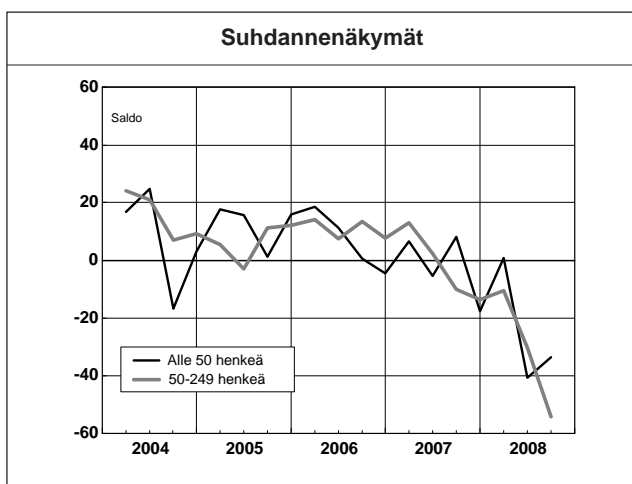
Ammattityövoimapula on lieventynyt selvästi, mutta PK-yritykset kärsivät siitä hieman enemmän kuin suuret. Riittämätön kysyntä on noussut merkittävimmäksi toiminnan kehittämisen esteeksi.

PK-Suhdannebarometrin vastaajat Marraskuu 2008	Henkilökuntaluokka		
	Yhteensä	alle 50	50-249
Teollisuus			
Vastaaja	309	93	216
Liikevaihto yhteensä, Milj. EUR	7958	491	7467
Henkilöstö yhteensä	29360	2504	26856
Rakentaminen			
Vastaaja	78	45	33
Liikevaihto yhteensä, Milj. EUR	1158	238	920
Henkilöstö yhteensä	4733	1178	3555
Palvelut			
Vastaaja	471	306	165
Henkilöstö yhteensä	25737	6751	18986

Teollisuus

- Suhdannekäänte on ollut nopea ja voimakas, kapasiteetin käyttöaste ja tilauskanta laskeneet selvästi
- Odotukset lähikuukausille varsin vaisut - myös hieman heikkomat kuin suurilla yrityksillä

- Suhdannekuva osin kaksijakoinen: kapasiteettipula ja työvoimapula suuria yrityksiä yleisempää
- Tuotanto ja henkilöstö jatkavat laskussa loppuvuonna ja ensi vuoden alussa

Pienten ja keskisuurten teollisuusyritysten suhdannekuva on kääntynyt nopeasti heikompaan. Tämänhetkistä tilannetta kuvataan jo normaalia vaisummaksi, ja esimerkiksi kapasiteetin käyttöaste on selvästi laskenut. Myös suhdannenäkymät lähitulevaisuuteen ovat varsin huonot. Tuotannon ja henkilöstön odotetaan jonkin verran vähenevän loppuvuonna ja ensi vuoden alussa.

Suhdanneodotuksia kuvaava saldoluku oli PK-teollisuusyrityksillä lokakuussa tehdyssä tiedustelussa -50, kun se oli heinäkuussa -32. Saldoluku lasketaan vähentämällä suhdanteiden paranemista odottavien yritysten osuudesta niiden heikkenemistä odottavien osuus.

Lokakuussa vain yksi prosentti PK-teollisuusyrityksistä odotti suhdanteidensa vahvistuvan. Heikkenevää suuntaa lähikuukausille enteili 51 prosenttia vastaajista. Tällä hetkellä keskisuurten yritysten suhdannenäkymät ovat hieman heikkomat kuin pienillä. Kokonaisuutena PK-yritysten odotukset ovat hieman vaisummat kuin suurilla, yli 250 henkilöä työllistävillä yrityksillä.

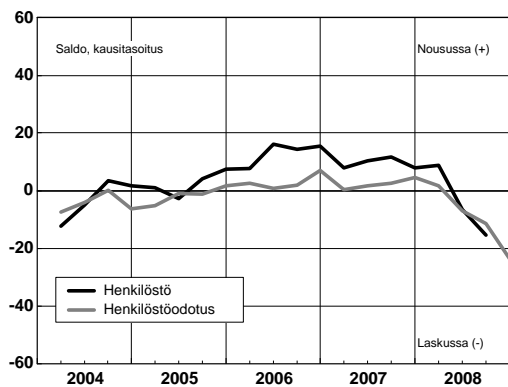
Tuotanto kääntyi loivaan laskuun kuluvan vuoden kolmannella neljänneksellä. Kehitys vastasi kolme kuukautta sitten esitettyä arvioita - tuolloin odotukset olivat vaihtelevat. Tuotantomäärien hienoisesta supistumisesta ennustetaan jatkuvan loppuvuonna. Myös ensi vuoden alussa tuotanto laskisi loivasti.

PK-teollisuusyritykset saivat heinä-syyskuussa vähemmän tilauksia kuin edellisen kolmen kuukauden aikana. Lähikuukausien aikana tilausten määrän odotetaan jatkavan laskua.

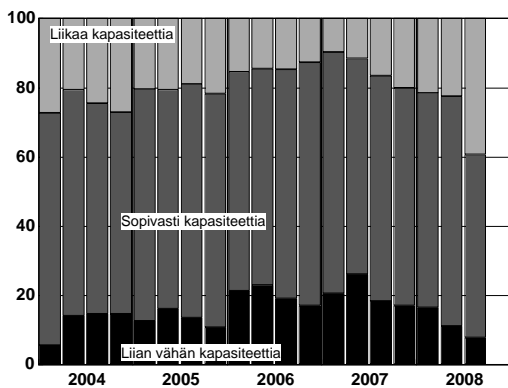
Sekä pienten että keskisuurten yritysten tilauskanta supistui, ja on nyt selvästi tavanomaisen tason alapuolella.

PK-teollisuusyritysten henkilöstön määrä kääntyi laskuun alkusyksyllä. Henkilöstön kehitys oli edellisen PK-Suhdannebarometrin odotusten mukaista. Henkilöstön kasvu oli PK-sektorissa myös hyvin samantapaista kuin suurissa yrityksissä. Lähikuukausi-

Henkilöstö ja henkilöstöodotus

Tuotantokapasiteetti

en odotukset ovat varsin vaisut - henkilöstön ennustetaan jatkavan vähenemistä.

Tuotteiden myyntihinnat ovat pysyneet vielä loivassa nousussa. Hintakehitys on ollut varsin samankaltaista kuin suurilla yrityksillä. Lähikuukausina hintatason kohoamisen ennustetaan kuitenkin päättyvän.

Hintojen nousun rinnalla kustannukset ovat jatkaneet voimakkaasti ylöspäin. Nousupaineet ovat olleet PK-sektorissa jonkin verran voimakkaampia kuin suurilla yrityksillä. Lähikuukausien aikana PK-teollisuusyritykset ennustavat kustannusten nousun väimenevän, mutta kehitys olisi silti ongelmallisempaa kuin suurilla yrityksillä.

Kapasiteetin käyttöaste on kääntynyt tuntuvaan laskuun. Sen sijaan kapasiteettipulaa esiintyy vielä jonkin verran. Lokakuussa 39 prosentilla PK-teollisuusyrityksistä oli liikaa kapasiteettia kysyntään nähden (heinäkuussa 23 %). Kapasiteettipulasta kärsi kahdeksan prosenttia yrityksistä (heinäkuussa 11 %).

Ammattityövoimapula on jonkin verran lieventynyt. Lokakuussa 12 prosenttia PK-teollisuusyrityksistä kuvasi ammattityövoimapulan rajoittavan tuotannon kasvattamista.

Suhdannotiedustelun päätuloksia

Teollisuus

Tuotanto-odotus, saldo

Tuotannon esteenä riittämätön kysyntä, %

Henkilöstöodotus, saldo

Kannattavuus ed.vuoteen verrattuna, saldo

Suhdannotilanne, saldo

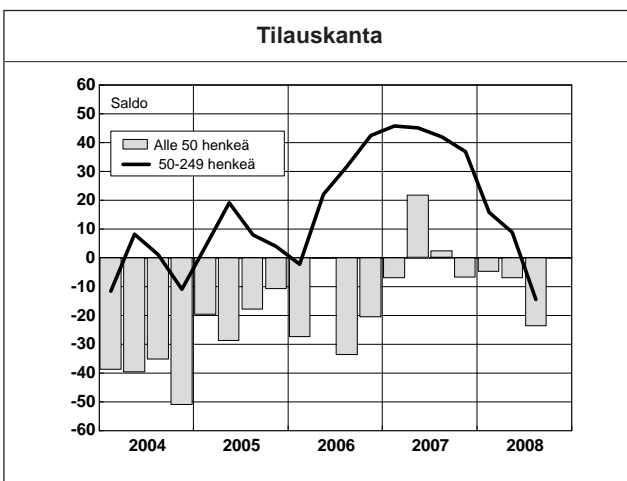
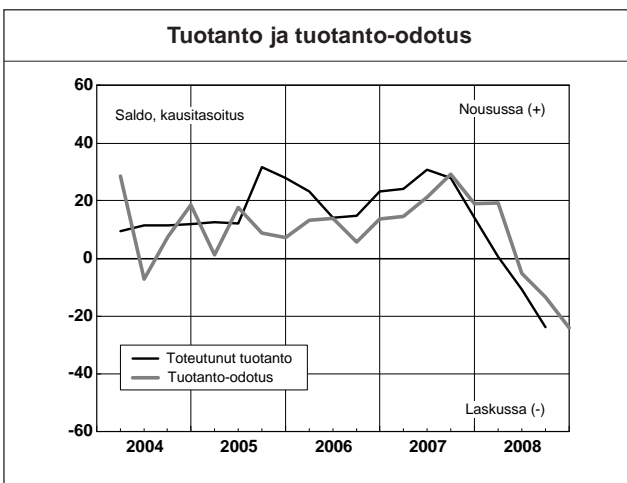
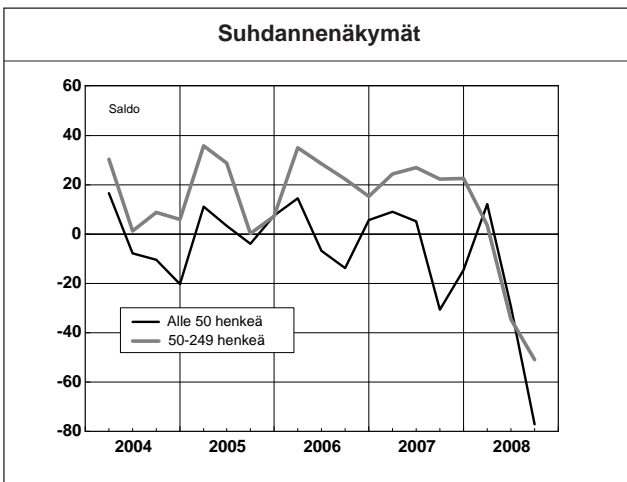
Suhdannenäkymät, saldo

	2006				2007				2008			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Tuotanto-odotus, saldo	29	15	18	22	32	29	8	11	8	1	-25	
Tuotannon esteenä riittämätön kysyntä, %	17	17	18	13	11	13	19	21	19	25	36	
Henkilöstöodotus, saldo	7	1	3	-2	8	2	1	0	0	-12	-28	
Kannattavuus ed.vuoteen verrattuna, saldo	29	19	16	16	30	30	16	3	-7	-8	-24	
Suhdannotilanne, saldo	26	29	28	32	41	44	31	15	14	-10	-27	
Suhdannenäkymät, saldo	13	8	12	4	12	1	-7	-15	-8	-32	-50	

Rakentaminen

- Suidanteet kääntyneet jyrkästi heikompaan: tilauskanta supistunut voimakkaasti
- Tuotannon kasvu kääntyi laskuksi jo alkusyksyllä - myös henkilöstö supistui

- Odotukset lähikuukausille heikot: tuotanto ja henkilöstö selvässä laskussa
- Kustannusten nousu päättyisi loppuvuonna - myyntihintojen lasku jyrkkenee

Pienten ja keskisuurten rakennusyritysten suhdanteet ovat kääntyneet voimakkaasti heikompaan suuntaan. EK:n lokakuussa tekemässä tiedustelussa yritykset kuvasivat suhdannetilanteen painuneen jo hieman tavanomaista huonommaksi.

Erityisesti odotukset lähikuukausille ovat heikentyneet jyrkästi. Sekä pienet että keskisuuret yritykset arvioivat suhdannekuvan synkkenevän tuntuvasti lähikuukausina.

Suhdannenäkymiä mittaava saldoluku oli lokakuussa tehdyssä tiedustelussa -71, kun se oli heinäkuussa -31. Suhdanteiden paranemista odottavia vastaajia ei lokakuussa ollut. Heikkenemistä enteili 71 prosenttia, ja 29 prosenttia ennusti vakaata suhdannekehitystä.

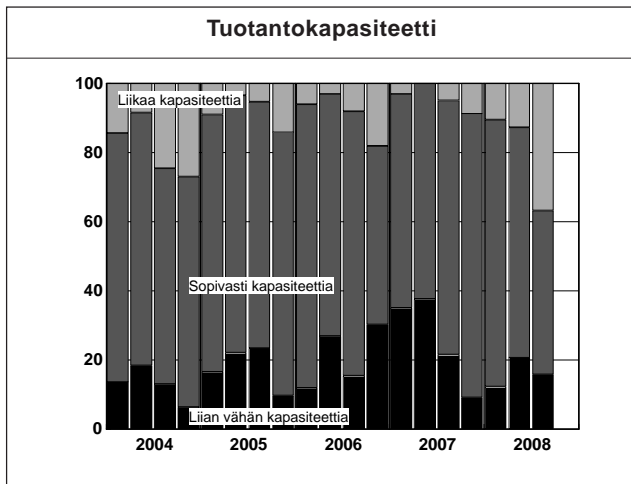
Pienten ja keskisuurten rakennusyritysten tuotanto jäi alkusyksyllä matalammaksi kuin edellisellä neljänneksellä. Kehitys oli myös vähän heikompa kuin kolme kuukautta sitten ennustettiin. PK-rakennusyritysten tuotannon kehitys jatkui myös vähän suuria yrityksiä heikompana.

Tuotanto-odotukset lähikuukausille ovat erittäin varovaiset. Loppuvuonna tuotannon ennustetaan jonkin verran vähenevän alkusyksyyn verrattuna. Myös ensi vuoden alussa laskusuunta jatkuu.

Pienet ja keskisuuret rakennusyritykset saivat heinäsyyskuussa selvästi vähemmän uusia tilauksia kuin edellisellä vuosineljänneksellä. Lähikuukausina tilausten määrä jatkaa laskua.

Keskisuurten rakennusyritysten tilauskanta jatkoi selvää supistumista, ja se painui jo alle normaalin. Myös pienten yritysten tilauskanta supistui. Sitä luonnehdittiin jo tuntuvasti normaalia pienemmäksi.

Henkilöstön määrä taittui laskuun. Kehitys vastasi kolme kuukautta sitten esitettyjä arvioita. Odotukset

lähikuukausille ovat entistä heikkomat - henkilöstö supistuisi tähänastista vauhdikkaammin.

Myyntihintojen nousu päättyi kolmannella neljänneksellä, kun hinnat kääntyivät pieneen laskuun. Loppuvuonna laskun ennustetaan selvästi voimistuvan.

Kustannusten nousu jatkui PK-yrityksillä melko nopeana, vaikka hidastuikin jonkin verran aiemmasta. Lähikuukausina kustannusten nousun odotetaan päättyvän.

Pienten ja keskisuurten rakennusyritysten kapasiteetin käyttöaste on kääntynyt selvästi heikompaan. Lokakuussa 37 prosentilla yrityksistä oli kapasiteettia vapaana (heinäkuussa 12 %). Kapasiteettipulaa esiintyi lokakuussa vielä 16 prosentilla vastaajista.

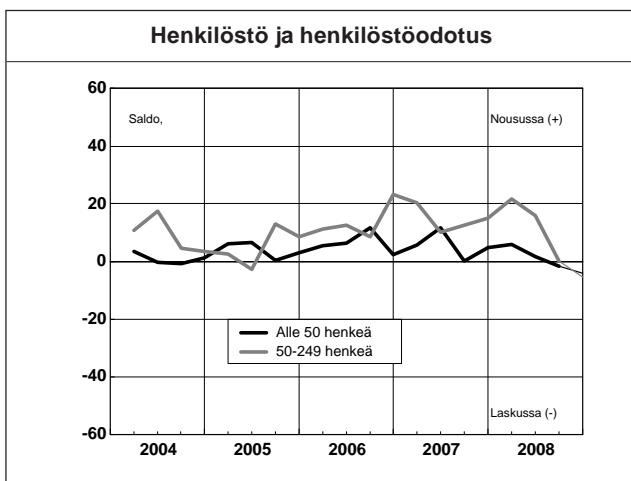
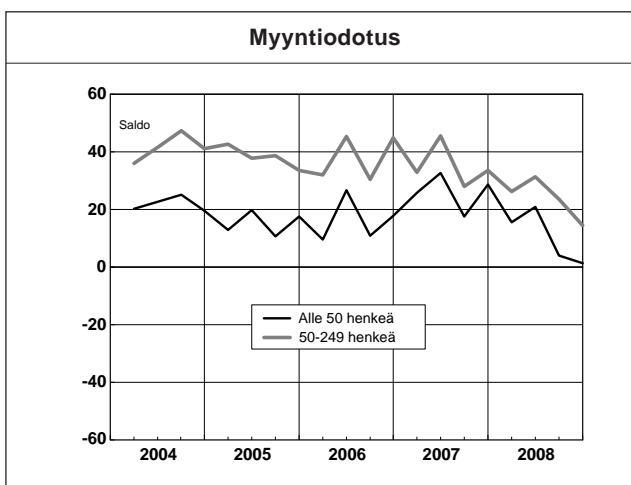
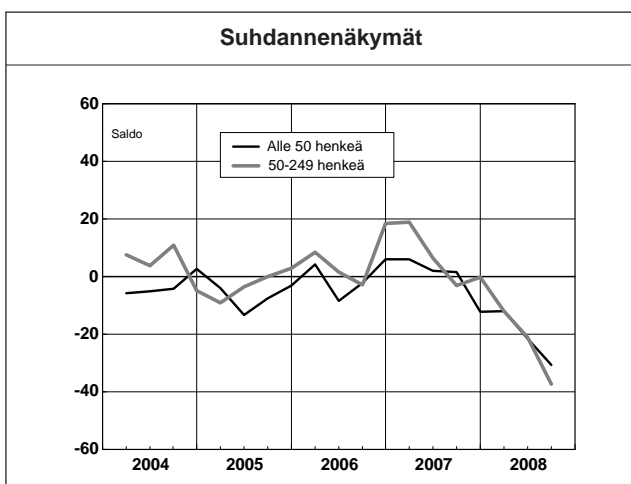
Ammattityövoimapula on vähentynyt huomattavasti aiempaan verrattuna. Lokakuussa enää yhdeksän prosenttia PK-rakennusyrityksistä koki työvoimapulaa. Riittämättömästä kysynnästä raportoi puolestaan jo 41 prosenttia vastaajista.

Suhdantetiedustelun päätuloksia	2006				2007				2008			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Rakentaminen												
Tuotanto-odotus, saldo	45	15	-5	-5	53	42	-4	0	26	0	-49	
Tuotannon esteenä riittämätön kysyntä, %	14	5	18	25	9	15	24	27	8	16	41	
Henkilöstöodotus, saldo	53	-2	-20	7	40	20	-19	1	39	-19	-55	
Kannattavuus ed.vuoteen verrattuna, saldo	13	20	2	13	11	40	37	12	12	4	-24	
Suhdantetilanne, saldo	22	34	18	19	41	56	21	26	28	16	-14	
Suhdannenäkymät, saldo	20	2	-4	7	13	10	-17	-6	10	-31	-71	

Palvelut

- Suhdannekehitys on kääntynyt asteittain heikompaan: tämänhetkinen tilanne jo alle normaalin
- Hinta- ja kustannuskehitys jatkunut hankalana

- Kasvun hidastuminen jatkuu lähikuukausina, eikä henkilöstöäkään enää lisätä
- Ammattivoimapula vähentynyt jonkin verran, mutta se vaivaa vielä monia yrityksiä

Pienet ja keski-suuret palveluyritykset kuvaavat suhdanteidensa jatkaneen heikentymistä. Teollisuuden ja rakentamisen kaltaista jyrkkää suhdannekäännettä ei kuitenkaan ole koettu, vaan muutos on ollut asteittaista.

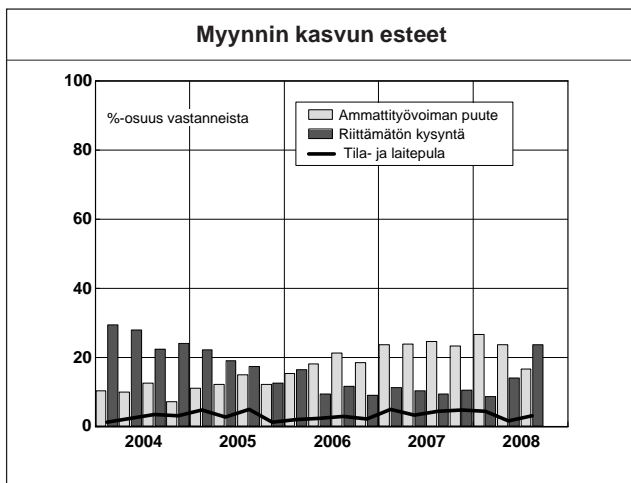
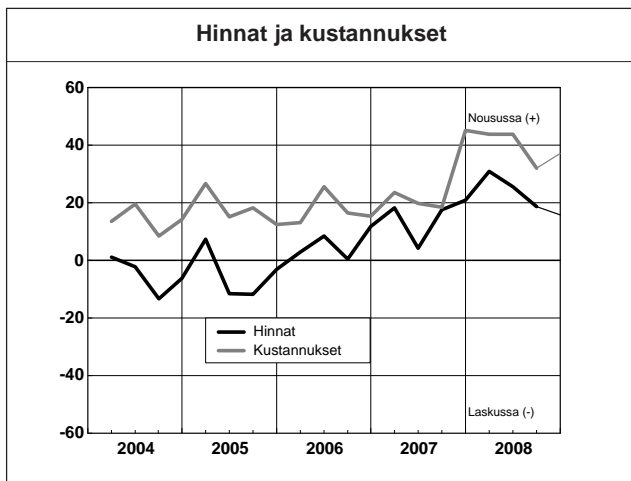
Tämänhetkistä suhdannetilannetta kuvataan kuitenkin jo hieman normaalia heikommaksi. Myynnin kasvu on hidastunut, eikä henkilöstöä enää lisätty. Samoin odotukset lähikuukausille ovat heikentyneet vielä jonkin verran lisää.

PK-palveluyritysten suhdanneodotuksia kuvaava saldo-luku oli lokakuun tiedustelussa -33. Pienten ja keski-suurten palveluyritysten näkymät ovat heikentyneet tasaisesti, kun tilannetta verrataan edelliseen, heinäkuussa tehtyyn tiedusteluun. Vastaava saldoluku oli tuolloin -22. Pienten ja keski-suurten yritysten suhdanneodotukset ovat tällä hetkellä keskenään varsin samankaltaiset. PK-yritysten odotukset eivät myöskään poikkea kovin paljon suurista yrityksistä.

Yritysten välillä on edelleen jonkin verran hajontaa lähitulevaisuuden odotuksissa. Suhdanteiden vahvistumista ennusti lokakuussa tehdyssä tiedustelussa viisi prosenttia PK-palveluyrityksistä. Samaan aikaan 38 prosenttia arvioi tilanteen kääntyvän heikommaksi vuodenvaihteessa ja alkuvuonna.

Pienten ja keski-suurten palveluyritysten myynnin kasvuvauhti jatkoi hidastumista heinä-syyskuun aikana. PK-yritysten myynti kasvoi hieman hitaammin kuin suurten. Kokonaisuutena PK-palveluyritysten myynnin kehitys oli varsin odotettua, sillä kolme kuukautta sitten kasvun nähtiin olevan vaimenemassa.

Loppuvuonna ja vuodenvaihteen jälkeen kasvuluvut painuivat jo hyvin vaatimattomiksi erityisesti pienillä palveluyrityksillä. Keski-suurten yritysten myynti kasvasi aavistuksen vahvemmin.

Pienten palveluyritysten henkilöstö pysyi kolmannella neljänneksellä vakaana. Keski suurten yritysten henkilöstön kasvu pysähtyi.

Henkilöstöodotukset lähikuukausille ovat varsin varovaiset. Sekä pienet että keski suurten palveluyritykset ennustavat henkilöstönsä pysyvän likimain ennallaan loppuvuoden ajan.

Myyntihinnat nousivat heinä-syyskuussa vielä melko yleisesti, vaikka vauhti on hidastunut alkuvuodesta. Hintojen nousukulman ennustetaan loivenevan yhä lähikuukausien aikana. Hintojen nousu jäisi PK-yrityksillä myös suurin vähäisemmäksi.

Alkusyksyllä PK-palveluyritysten kustannustaso kohosi edelleen varsin voimakkaasti, eikä lievitystä tilanteeseen odoteta lähikuukausinakaan.

Ammattityövoimapula hellitti hieman, vaikka osalla yrityksistä se on yhä merkittävä ongelma. Lokakuun tiedusteluun vastanneista PK-palveluyrityksistä työvoimapulaa koki 17 prosenttia (heinäkuussa 24 %). Vaimea kysyntä haittasi lokakuussa 24 prosenttia PK-palveluyrityksistä (heinäkuussa 14 %).

Suhdantetiedustelun päätuloksia	2006				2007				2008			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Palvelut												
Myyntiodotus, saldo	35	16	29	29	36	22	31	19	24	11	7	
Myynnin kasvun esteenä riittämätön kysyntä, %	17	9	12	9	11	10	9	11	9	14	24	
Henkilöstöodotus, saldo	11	-1	9	18	17	-5	9	9	13	-5	-4	
Kannattavuus ed.vuoteen verrattuna, saldo	9	0	9	20	23	20	17	11	2	1	-6	
Suhdantetilanne, saldo	14	17	18	28	25	20	18	16	11	4	-6	
Suhdannenäkymät, saldo	7	-4	-3	9	8	3	-1	-9	-12	-22	-33	

Erikoisteema:

Talouden verenkiertoa elvytettävä

EK selvitti lokakuussa finanssikriisin vaikutuksia pk-yritysten rahoitukseen, kysyntään sekä työllisyyteen. Tulosten mukaan vaikutukset näkyvät toistaiseksi selkeimmin kysynnässä. Noin puolella yrityksistä tilauksia tai varauksia oli siirretty tai peruttu syys-lokakuun aikana. Viidenes yrityksistä koki rahoituksen saatavuuden vaikeutuneen jonkin verran, mutta vain 6 - 7 %:lla ongelmia oli merkittävästi. Ne liittyivät eniten käyttöpääoman ja investointien rahoitukseen.

Keskinäinen luottamus toimijoiden välillä on rahoitusmarkkinoiden toimintavakauden kannalta vaa'an kielen asemassa. Kun pankit eivät entiseen tapaan pysty toimimaan rahanvälittäjinä, yritykset ajautuvat vaikeuksiin. Rahoituskriisi on hyvin vakava asia: rahoitus on talouselämälle sama asia kuin verenkierto ihmisille. Rahoituksen saannin vaikeutuminen ja marginaalien nousu on saanut yritykset jättämään tekemättä jo aiemmin päätettyjä investointeja. Tämä jarruttaa kasvua sekä vähentää edelleen lainarahan tarvetta. Markkinoiden toiminta hidastuu yhä.

Kierteen katkaisemiseksi pitää palauttaa luottamus pankkijärjestelmään. Viime aikoina mm. EU, maiden hallitukset ja keskuspankit ovat tehneet toimenpiteitä markkinoiden tilanteen stabilisoimiseksi. Nämä eivät vielä riitä: myös yrittäjien ja yritysten luottamusta on vahvistettava. Pitäisi luoda toimintamalleja, joilla rahoitusvaikeuksiin joutuneet elinkelpoiset yritykset voitaisiin pelastaa eikä niitä turhaan lopetettaisi kassavirran ja kannattavuuden kuihtuessa finanssikriisin kuristuksessa.

Globaalia kriisiä ei kansallisin toimin voida täysin ratkaista. Käytävissä on kuitenkin erilaisia lääkkeitä. Finnveran asema markkinoiden täydentäjänä nousee strategiseksi. Sen näkemys pk-sektorin rahoitusjärjestelyjen tilanteesta on synkentynt nopeasti. Pankit haluavat varmistaa omat selustansa tiukentamalla lainahanoja ja pienentämällä omia riskejään. Lainatakuiden ja käyttöpääomaloituksen tiukentamisen ohella yrityskauppojen järjestelyjen takuuvaateet ovat nousseet ja suurempien tuotannollisten investointien lainaehdot ja hinnat ovat tuntuvasti kiristyneet.

Finnveraan lähetettyjen hakemusten määrä on moninkertaistunut nopeasti, mm. vientitakuiden kysyntä nelinkertaistunut. Muutos on näkynyt eniten vähintään kymmenen hengen yrityksissä. Nyt on toimittava nopeasti. Tukea tarvitsee rahoitusvaikeuksiin joutuvien kilpailukykyisten kotimarkkinayritysten ohella viennin rahoitus. Hallituksen rahoituspaketista on rakennettava riittävä. Sen pitää antaa rahoituslaitosten käyttöön tarvittavat instrumentit, jotta niiden yrityksille tarjoama rahoitus ja takuut pysyvät kohtuuhintaisina.

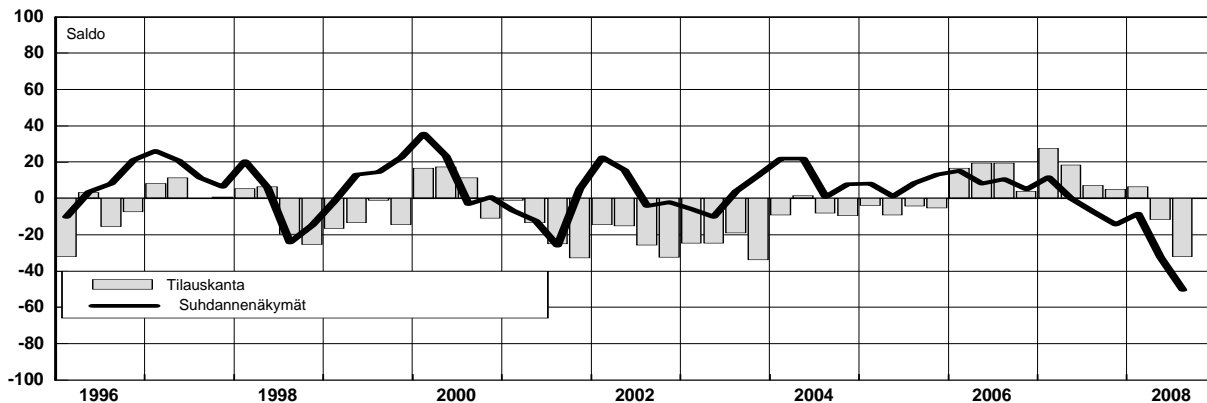
Pitää varmistaa, että Finnvera kykenee myöntämään riittävästi vientitakuuta ja -luottoja. Mikäli takuiden puute alkaa lykätä sovittuja kauppoja, se näkyy pian alihankintaverkostoissa. Vientitakuiden lisätarpeen on tänä vuonna arvioitu liikkuvan parissa miljardissa eurossa. Loppuvuoden aikana tulee myös varautua siihen, että Finnveran luotto- ja takaustappioiden korvausosuutta korotetaan. Finnveran vahvistaminen on elinkeinopoliittinen toimi, jolla paikataan luottomarkkinoilla olevia rahoituspuutteita.

Velattomuus ja vahva tase muodostavat parhaan puskurin finanssikriisiä vastaan. Oman pääoman-ehtoisen rahoituksen merkitys korostuu. Riskipääoma-markkinoidenkin toiminta on myös osin halvaantunut kun erityisesti yksityinen rahoitustarjonta on tukossa. Pääomarahoituksen saatavuutta tuleekin tukea julkisin varoin, ja AVeran lisäpääomittaminen on välttämätöntä.

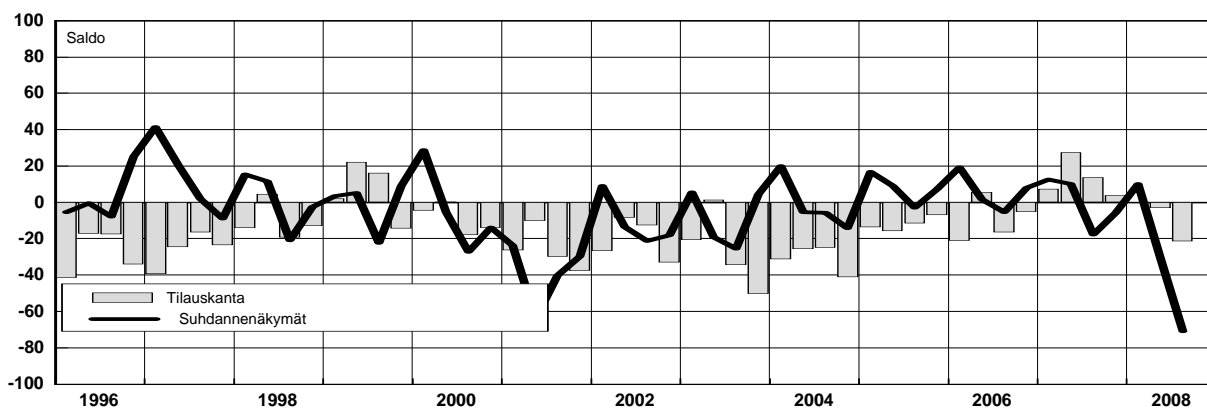
Suomessa on pantu syyskuun loppuun mennessä vireille lähes 1 900 konkurssia, mikä on 10 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Loppuvuodesta tilanne uhkaa heiketä. Pankit ovat jo palkanneet "lamaveteraaneja" eli rahoitusalan erityisosaajia, joilla on kokemusta "ongelma-asiakkaiden" kanssa työskentelystä. Mikäli tilanne vielä eskaloituu, on hallituksen mietittävä merkittäviä elvyttäviä toimenpiteitä, kuten yritysten verotuksen ja välillisten työvoimakustannusten tarkoituksenmukaista alentamista. Yritysten rahoitushuollon toimivuus tulee varmistaa. Nyt on iskettävä suonta, jottei talouden verenkierto pääse tukkeutumaan.

Pitkiä aikasarjoja

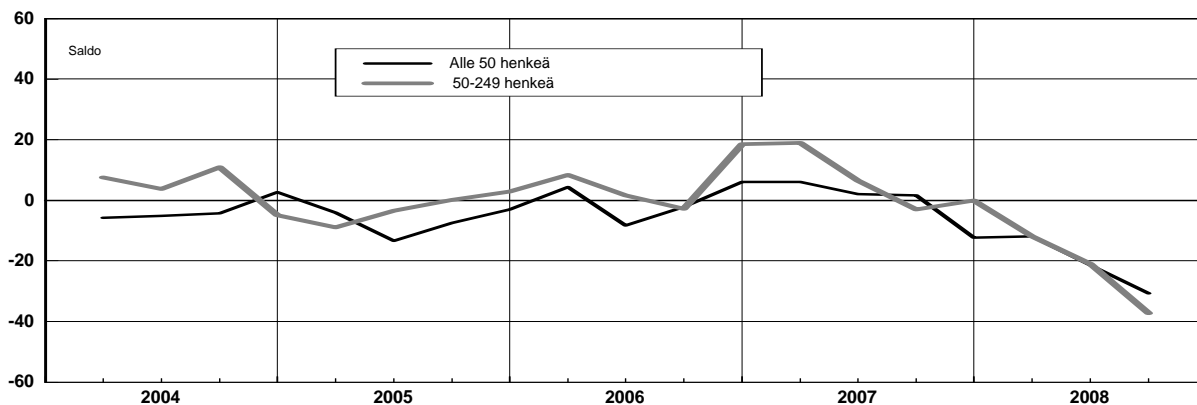
Teollisuuden suhdannenäkymät ja tilauskanta

Rakentamisen suhdannenäkymät ja tilauskanta

Palvelujen suhdannenäkymät

Suhdannotiedustelumenetelmä

EK:n PK-Suhdannebarometri

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n suhdannotiedustelut antavat tietoa koko yksityisen sektorin suhdannetilanteesta ja -odotuksista. EK:n tiedusteluissa yhdistyvät TT:n ja Palvelutyönantajien aikaisemmat suhdannotiedustelut ja -julkaisut.

Teollisuuden suhdannotiedusteluja on tehty Suomessa neljännesvuosittain vuodesta 1966 alkaen sekä kuukausittain vuodesta 1993. Palvelualoilla on tehty suhdannotiedusteluja vuosittain 1980-luvulta ja puolivuositain 1990-luvun lopulta.

Tässä PK-Suhdannebarometrissa on esitetty EK:n uusimman suhdannotiedustelun tulokset koko yksityisen sektorin pienistä ja keskisuurista yrityksistä. PK-Suhdannebarometreja julkaistaan neljä kertaa vuodessa.

Pieniksi yrityksiksi lasketaan kansainvälisen määritelmän mukaan alle 50 henkeä työllistävät yritykset ja keskisuuriksi 50–249 henkeä työllistävät yritykset.

Teollisuuden, rakentamisen sekä joidenkin palvelualojen historiatiedot on kerätty TT:n aiemmassa Suhdannebarometrissa. Valtaosa palvelualojen aikasarjatiendoista on PT:n suhdannotiedustelusta. Tiedustelumenetelmän muutoksen vuoksi palvelualojen aiemmat tiedot eivät ole kaikilta osin täysin vertailukelpoisia uusimpien havaintojen kanssa.

EU:n komissiolla on yhteinen suhdannotiedustelujärjestelmä, johon osallistuvat tutkimuslaitokset tekevät yhdenmukaisia tiedusteluja kaikissa EU-maissa. EK:n suhdannotiedustelut ovat osa EU:n komission suhdannekyselyjä. Kaikkiaan vastaavanlaisia tiedusteluja tehdään nykyisin yli 50 maassa.

Suhdannotiedustelumenetelmä

Suhdannotiedusteluilla selvitetään yritysjohton näkemyksiä taloudellisesta tilanteesta sekä lähitulevaisuutta koskevia odotuksia. Tiedusteluilla etsitään ennen muuta suhdanteiden käännepesteitä, mutta ne kuvaavat myös yleisemmin yritysten suhdannekehitystä ja antavat tietoja ongelma-alueista.

Tiedustelujen kysymykset ovat valtaosin laadullisia, ja niissä on tyypillisesti kolme vastausvaihtoehtoa. Kyseyllä kartoitetaan esimerkiksi sitä, onko vastaajayrityksen tuotanto tai työvoima kasvanut (+), pysynyt ennallaan (=) vai vähentynyt (-). Osassa kysymyksiä vastaajia pyydetään esittämään vastaava arvio lähitulevaisuuden kehityksestä. Joitakin muuttujia, kuten tilauskantaa ja varastoja, pyydetään vertaamaan myös normaaliin.

Teollisuudessa yrityskohtaiset vastaukset on painotettu vastaajayrityksen liikevaihdolla ja palveluissa henkilökunnan määrällä. Toimialojen keskinäisessä vertailussa painoina on käytetty jalostusarvopainoja. Pienten yritysten aliedustus otoksessa on korjattu niin, että niiden osuus vastaa todellista osuutta kullakin toimialalla.

Vastaukset esitetään julkaisussa useimmiten ns. saldolukuina. Saldoluku on positiivista kehitystä kuvanneiden osuus vähennettynä negatiivista kehitystä kuvanneiden osuudella. Jos esimerkiksi 30 % vastaajista (painotettuna) on vastannut tuotantonsa kasvaneen, 50 prosenttia pysyneen ennallaan ja 20 % vähentyneen, saldoluku on 30–20 eli +10.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki • Puhelin (09) 420 20
Faksi (09) 4202 2299 • www.ek.fi

Raportti internetissä:

www.ek.fi

ISSN 1457-3296

Lisätietoja:

Vastaava ekonomisti
Penna Urrila
Puh. (09) 4202 2606
etunimi.sukunimi@ek.fi

PK-johtaja
Pekka Tsupari
Puh. (09) 4202 2604
etunimi.sukunimi@ek.fi